

En opritjniks dag

VLADIMIR SOROKIN

En opritjniks dag

OVERSAT AF TINE ROESEN

FORLAGET VANDKUNSTEN

**Tilegnet
Grigorij Lukjanovitj Skuratov-Belskij,
også kaldet Maljuta**

1 Det er igen den samme drøm: *Jeg går hen over en grænseløs mark, en russisk mark, som forsvinder ud i horisonten, jeg ser en hvid hest foran mig, jeg går hen imod den, kan mærke, at denne hest er noget særligt, hesten over alle heste, en skønhed, magisk og hurtig; jeg skynder mig, men kan ikke nå hen til den, jeg sætter farten op, råber, kalder, forstår pludselig, at netop den hest rummer hele mit liv, min skæbne, min lykke, at jeg har lige så meget brug for den, som jeg har for at trække vejret, jeg løber, løber, løber efter den, men den kommer lige så stille stadig længere væk, uden at lægge mærke til noget eller nogen omkring sig, den forsvinder for altid, går bort fra mig, går bort for evigt, går uigenkaldeligt bort, forsvinder, forsvinder, forsvinder ...*

Jeg bliver vækket af min mobil:

Et piskeslag og et skrig.

Endnu et piskeslag og et støn.

Et tredje piskeslag og en rallen.

Det er Pojarok, der har optaget ringetonen i Det Himmelige Kancelli, dengang man torterede den fjernøstlige statholder. Det er musik, der kan vække selv en død.

— Komjaga her. Jeg trykker den kolde mobil mod mit søvnvarme øre.

— Vær hilset, Andrej Danilovitj, det er Korostylev, der forstyrrer Dem. Stemmen tilhører den gamle sekretær fra Udenrigskancelliet, og hans bekymrede moustache-tryne toner nu frem i luften ved siden af mobilen.

— Hvad vil du?

— Turde det være tilladt, at minde Dem om modtagelsen af den albanske ambassadør i aften. Dusinets tilstedeværelse er påkrævet.

— Det ved jeg, snerrer jeg irriteret, skønt jeg ærligt talt havde glemt det.

— Så undskylder jeg forstyrrelsen. Pligten bød mig.

Jeg lægger mobilen tilbage på natbordet. Hvorfor pokker minder en udenrigssekretær mig om tilstedeværelsespligten? Åh ja ... det er jo udenrigsfolkene, som nu

står for håndvaskningsritualet. Det havde jeg glemmt ... Uden at åbne øjnene svinger jeg benene ud over sengekanten, ryster let på hovedet: Det føles tungt oven på i går. Jeg føler mig frem til klokken, ringer med den. På den anden siden af væggen hører jeg, at Fjedka springer ned fra ovnbænken og begynder at fare omkring og skramle med køkkentingene. Jeg sidder og hænger med hovedet, som ikke er klar til at vågne: I går tog jeg igen den store tur, selv om jeg har svoret på, at jeg kun vil drikke og sniffe sammen med brødrene; jeg har endda leveret 99 bods-bøjninger i Himmelfartskatedralen og bedt til Sankt Bonifatius. Men hvad hjælper det! For hvad skal man stille op, når det ikke går an at sige nej til hofmarskal Kirill Ivanovitj. Han er en klog mand. Og dygtig til at give gode råd. Og til forskel fra Pojarok og Sivolaj forstår jeg at sætte pris på folk, der udstråler visdommens lys. Jeg kan lytte uendeligt længe til Kirill Ivanovitjs højtbegavede foredrag, men uden *koka* er han meget lidt snakkesalig ...

Nu kommer Fjedka ind:

— Vær hilset, Andrej Danilovitj.

Jeg åbner øjnene.

Fjedka står med bakken i hånden. Hans fjæs ser krøllet og tåbeligt ud, som det altid gør om morgenen. På bakken står alt, hvad der hører sig til dagen derpå: et stort glas lys kvass, et lille glas vodka, et halvt glas surkålslage. Jeg drikker lagen. Det brænder i næsen og rykker i kindbenene. Jeg puster ud og kaster vodkaen i mig. Tårer stiger op i øjnene og udvisker Fjedkas fjæs. Nu kan jeg huske *næsten* alt — hvem jeg er, hvor og hvorfor. Jeg slapper af, trækker vejret forsigtigt. Så skyller jeg vodkaen ned med kvass. Et øjeblik hersker den Store Ubevægelighed. Så ræber jeg højt, helt nede fra maven. Tørrer tårerne væk. Nu er jeg der, hvor jeg husker alt.

Fjedka har båret bakken ud og sætter sig nu ned på det ene knæ og rækker armen frem mod mig. Jeg støtter

på den og rejser mig op. Om morgenen lugter Fjedka værre end om aftenen. Det er hans krops *sandhed*, og det kan man ikke gøre noget ved. Her hjælper ingen stokkeslag. Jeg strækker mig og går prustende og stønnende hen til ikonostasen, tænder et lys og synker ned på knæ. Jeg læser morgenbønnerne og udfører de tilhørende bøjninger. Fjedka står bagved og gaber, mens han gør korsets tegn.

Da jeg er færdig med at bede, rejser jeg mig, støttende på Fjedka. Jeg går ud på badeværelset. Her vasker jeg mig i ansigtet i det klargjorte brøndvand, hvori der flyder små isflager. Jeg ser mig i spejlet. Mit ansigt er let ophovnet, blå årer træder frem på næsefløjene, håret er i uorden. Jeg er ved at blive gråhåret ved tindingerne. Det er tidligt for min alder. Men det skyldes tjenesten, og det kan man ikke ændre på. Det er hårdt at være i statens tjeneste ...

Efter at have forrettet min nødtørft, både stort og småt, lægger jeg mig i jacuzzien, starter programmet og lader mit hoved hvile på nakkestøtten, som er varm og behagelig. Jeg ligger og kigger op på malerierne i loftet: kirsebærplukkende bondepiger i en have. Det er et beroligende motiv. Jeg betragter pigernes ben, kurvene med de modne kirsebær. Vandet fylder badekarret, skummer op i luftbobler, bruser rundt om min krop. Vandet uden om mig og vodkaen indeni vækker mig gradvis til live. Efter et kvarter standser bobleriet. Jeg bliver liggende lidt endnu. Trykker så på ringeknappen. Fjedka kommer derud med håndklæde og badekåbe. Hjælper mig med at kravle ud af jacuzzien, vikler håndklædet om mig og svøber mig i badekåben. Jeg går over i spisesalen. Der er Tanjusjka allerede i gang med at servere morgenmaden. På den fjerne væg hænger nyhedsboblen. Jeg kommanderer højt:

— Nyheder!

Boblen blusser op og fyldes af Fædrelandets blå-hvid-røde flag med den gyldne dobbeltørn, mens klokkerne

i Ivan den Stores klokketårn kimer. Jeg tager en slurk hindbærte og ser nyhederne: På den nordkaukasiske del af Sydturen har kancellister og rigsmødefolk igen gjort sig skyldige i tyveri; den Fjernøstlige Rørledning vil forblive lukket, indtil japanerne leverer et bønneskrift; den kinesiske befolkningsandel i Krasnojarsk og Novosibirsk vokser fortsat; retssagen mod vekselere fra den Uraliske Statskasse fortsætter; tatarerne bygger et intelligent palads til Herskerens Jubilæum; de snu hoveder på Lægeakademiet kan snart afslutte deres forskning i alderdomsagen; gusli-musikanter fra Murom giver to koncerter her i vor hvidstenede hovedstad; greve Trifon Bagrationovitj Golitsyn har mishandlet sin unge kone; i januar indstilles pryglingerne på Høtorvet i det Hellige Petrograd; rublen er steget endnu en halv kopek over for yuanen.

Tanjusjka serverer kvarkkager, ovnbagt roe i honning, syrlig bærsøvs. Til forskel fra Fjedka er Tanjusjka en fryd for både øjet og næsen. Og det knitrer dejligt i hendes skørter.

Den stærke te og tranebærsøvsen bringer mig endegyldigt tilbage til livet. En velgørende sved bryder frem. Tanjusjka rækker mig et linnedklæde, hun selv har broderet. Jeg tørrer mig i ansigtet, rejser mig fra bordet, gør korsets tegn og takker Herren for måltidet.

Det er på tide at komme i gang med dagens arbejde.

Invandrerbarbereren er allerede kommet og venter i påklædningsværelset. Jeg begiver mig derhen. Denne tavse, undersætsige Samson følger mig bukkende på plads foran spejlene, masserer mit ansigt, smører halsselen ind i lavendelolie. Hans hænder føles ubehagelige, sådan er det med alle barberere. Men jeg er principielt uenig med kynikeren Mandelstam – magten er slet ikke »frastødende som de hænder, der holder ragekniven«. Magten er skøn og dragende som en jomfruelig guldbrodererskes skød. Skæggragerens hænder derimod ... men der er ikke noget at gøre, når det nu engang ikke er

tilladt kvinder at barbere os. Samson sprøjter skum på mine kinder fra en orange flaske »Djengis Khan«, masserer det ind med overdreven grundighed og uden at røre mit smalle og smukke skæg; han finder ragekniven frem, sliber den med store armbevægelser på remmen, tager sigte, skyder underlæben frem og begynder så at skrabe skummet af med jævne, glatte bevægelser. Jeg betragter mig selv. Kinderne er ikke overdrevent friske længere. I løbet af disse to år har jeg tabt mig omkring et lispund. Rande under øjnene er blevet det normale. Vi lider alle af kronisk søvmangel. Forrige nat var ikke nogen undtagelse.

Samson bytter ragekniven ud med den elektriske barbermaskine og tilretter mit økseformede hageskæg.

Jeg blinker koldsindigt til mig selv: »God morgen, Komjaga!«

De ubehagelige hænder lægger en brændende varm, mynte-vædet serviet over mit ansigt. Samson tørrer omhyggeligt mit ansigt af, lægger rouge på kinderne, snor pandelokken på plads, lakerer og drysser rigelige mængder af guldpudder ud over den, og sætter til sidst den tunge guldørenring i højre øre — en klokke uden knebel. Den slags ørenringe bæres kun af brødrene. Og der er ikke nogen af rosset, der skal vove på at bære vores klokke, om så de er rigsmødefolk, kancellister, i skyttekorpsset, duma-bojarer eller adelsmænd — ikke engang til julemaskeraden.

Samson bestænker mit hoved med »Vildæble«, bukker tavst og går — hans barbertjeneste er ovre. Straks dukker Fjedka op. Han er stadig krøllet om mulen, men har nået at skifte skjorte, børste tænderne og vaskе hænderne. Han er klar til påklædningsproceduren. Jeg lægger håndfladen mod klædeskabslåsen. Låsen summer, blinker rødt, og egetræsdøren skydes til side. Hver morgen ser jeg alle mine atten ekviperinger. Det er et opmuntrende syn. I dag er en almindelig hverdag. Altså arbejdsantræk.

— Tjenesteuniform, siger jeg til Fjedka.

Han tager ekviperingen frem og begynder at klæde mig på: broderet hvidt undertøj, sideknappet rød skjorte, brokadejakke kantet med mårskind og broderet med guld- og sølvstikninger, bukser af fløj, røde safiantsstøvler med bronzebeslag. Oven på brokadejakken giver Fjedka mig den langskødede, vatterede kaftan i groft sort stof.

Jeg kaster et blik på mig selv i spejlet og lukker skabet.

Idet jeg går ud i forgangen, ser jeg på uret: 8.03. Der er tid nok. I forgangen venter afskedsdelegationen allerede på mig: min gamle amme med Sankt Georg og dragen-ikonen og Fjedka med det brede læderbælte og den sorte fløjls hue med pelskant af zobel. Jeg tager huen på og lader mig omvikle med bæltet: Til venstre i bæltet hænger dolken i sin bronzeskede, til højre min »Rebroff« i træhylster. Samtidig gør ammen flere gange korsets tegn over mig:

— Lille Andrej, må den Allerhelligste Gudsmoder, Sankt Nikola og alle Optinaklostrets ældste velsigne og bevare dig!

Hendes lille spidse hage dirrer, de små lyseblå øjne er fulde af tårer og betragter mig med ømhed. Jeg gør korsets tegn, kysser Sankt Georg-ikonen. I min lomme lægger ammen en bøn: »Den der sidder i den Højstes Skjul«, broderet i guld på et sort bånd af nonnerne i Nyjomfru-klosteret. Jeg tager aldrig ud til min *gerning* uden denne bøn.

— Sejr over fjenden ... mumler Fjedka og gør korsets tegn.

Fra køkkenregionerne kigger Anastasija ud: rød-hvid sarafan, en blond fletning på den højre skulder, smaragdgrønne øjne. De rødmende kinder afslører, hvad der rører sig i hende. Med sænket blik har hun nu allerede hilst med et hurtigt buk, som får det høje bryst til at dirre, og er igen forsvundet bag den brede

egetræskarm. Jeg mærker, hvordan den jomfruelige hil-
sen har fået mit hjerte til at *bruse*: Forleden nat åbner sig
for mig med sit fugtige mørke: hun vakte mig til live
med søde støn i ørene, trykkede sig ind til mig med sin
jomfrukrop, hviskede hede ord, og satte blodet i mine
årer i kog.

Men arbejdet kommer først.

Og i dag har jeg nok at gøre, bunkevis. Og den al-
banske ambassadør oveni ...

Jeg går ud i forstuen. Her har hele tyendet allerede
stillet sig på rad og række: staldpigerne, kokkepigen,
kokken, gårdskarlen, pikøren, vagtmanden og hushol-
dersken.

— Vær hilset, Andrej Danilovitj!

De bukker dybt. Jeg nikker til dem, da jeg passerer.
Gulvplankerne knager. Den jernbeslåede dør bliver åb-
net. Jeg går ud på gårdspladsen. Det tegner til at blive
en solrig dag med let frost. I løbet af natten er der fal-
det en smule sne, som nu ligger på granerne, palisaden
og vagttårnet. Det er fint, når der er sne! Sneen tildæk-
ker jordens skam. Og sjælen føles renere.

Med sammenknebnede øjne mod solen betragter jeg
gårdspladsen: forrådshuset, høladen, kostalden, heste-
stalden — alt er gedigent og veldrevet. Den lodne vagt-
hund rykker i sin kæde, i hundegården bag huset hyler
mynderne, hanen galer i kostalden. Gårdspladsen er
fejjet, snedyngerne ligger fint formede, som påskebrød.
Ved porten står mine hestekræfter, min lavtliggende
Mercer, højrød som min skjorte og nyvasket. Den gen-
nemsigtige kabine skinner i solen. Ved siden af venter
staldknægten Timokha med et hundehoved i hånden.
Han bukker:

— Andrej Danilovitj, kan De godkende?

Han viser mig dagens hundehoved: en lodden ulve-
hund, himmelvendte øjne, rimfrost på tungen, stærke
gule tænder. Den er velvalgt.

— Godkendt!

Timokha fastspænder behændigt hundehovedet til Mercerens kofanger og kosten til bagklappen. Jeg lægger håndfladen mod Mercerens dørlås, det gennemsigtige tag glider op. Jeg sætter mig ind på det næsten liggende sorte lædersæde. Spænder mig fast. Starter motoren. Træporten foran mig åbnes. Jeg kører ud, i fuld fart på den smalle lige vej gennem den gamle, sne-dækkede granskov. Det er smukt! Et fint sted. I bakspejlet ser jeg min herregård forsvinde. Det er et godt hjem, et hus med sjæl. Kun syv måneder har jeg boet der, men det føles, som om jeg er både født og opvokset her. Tidligere tilhørte ejendommen Stepan Ignatjevitch Gorokhov, bitrædende vekselerer i Skattekancliet. Da han under den Store Skatmesterudrensning faldt i unåde og stod *blottet*, slog vi klørerne i ham. Mangen et skatmesterhoved rullede i løbet af den varme sommer. Bobrov og fem af hans kumpaner blev kørt rundt i Moskva i et jernbur, før de fik stokkeslag og blev halshugget på den Smukke Plads. Halvdelen af skatmestrene blev forvist fra Moskva til Sibirien. Det var en travl tid ... Gorokhov blev behandlet efter forskrifterne: Først trykkede vi hans grimme mule ned i møget, så proppede vi hans mund fuld af pengesedler og syede den til, stoppede et lys op i røven på ham og hængte ham op i herregårdens port. Vi havde fået ordre på ikke at røre familien. Ejendommen blev imidlertid overdraget til mig. Vores Hersker er retfærdig. Gud være lovet.

2 Vejen svinger til højre. Jeg kører ud på Rubljovohovedvejen. Det er en god vej, ti spor i to etager. Jeg kører over til det venstre, rødmalede spor. Det er vores spor. Det statslige. Så længe jeg lever og er i Herskerens tjeneste, kan jeg køre i det spor.

De andre biler giver plads, så snart de får øje på op-ritjikkens røde Mercer med hundehovedet. I et hyl

kløver jeg Moskvaluften, pedalen i bund. En færdselsbetjent ser ærbødigt den anden vej. Jeg kommanderer:
— Radio »Rusland«!

En ung pigestemme toner ud i kabinen:

— Vær hilset, Andrej Danilovitj. Hvad ønsker De at høre?

Nyhederne har jeg allerede hørt. Sjælen kunne have godt af en smuk sang oven på de tømmermænd:

— Syng mig noget om steppen og ørnen.

— Som De befaler.

Straks dukker en flok gusli-musikanter op, tamburiner rasler, en lille sølvklokke klinger, og sangen sætter ind:

Oh, du steppe vid og bred,
Sorgløs er dit navn,
Moderfloden strækker sig
Endeløs dens favn.

Oh, der svæver højt til vejrs
Steppens stolte ørn.
Oh, der ta'r en donkosak
Kampens tunge tørn.

Det er Kremlkoret »Røde Fane«, der synger. De synger kraftigt, det er dejligt. Sangen klinger i den grad smukt, at tårer trænger frem i øjnene. Merceren susser i retning af den hvidstenede hovedstad, landsbyer og herregårde flimrer forbi. Solen skinner på de snedækkede graner. Sjælen opløftes, renses, længes efter højderne ...

Oh, flyv ej for lavt mod jord,
Stolte ørn, herved,
Oh, kom ej for nær, kosak,
Flodens stejle bred!

Sangen kunne have ledsaget mig helt ind til Moskva, men bliver afbrudt. Det er Posokha, der ringer. Hans velplejede snude dukker op i en regnbueramme.

— Arh, for f ... brummer jeg og slukker for sangen.

— Komjaga!

— Hvad vil du?

— Ord og gerning!

— Sig nu, hvorfor du ringer.

— Vi fik ikke ordnet den adelsmand.

— Hvorfor ikke?

— Det lykkedes ikke at få ham anklaget for oprør i nat.

— Hvad siger du?! Hvorfor har jeg ikke fået noget at vide, din kyllingehjerne?

— Vi prøvede indtil det sidste, men hans beskyttelse er betydelig, tre jernbeslag.

— Er Lillefar informeret?

— Njah. Komjaga, kan du ikke selv sige det til Lillefar? Jeg er lidt ræd for det. Han er allerede vred på mig på grund af det med købmændene. Jeg tør simpelthen ikke. Hvis du gør det, bliver han ikke sur på mig igen.

Jeg ringer op til Lillefar. Hans brede rødskæggede ansigt dukker op til højre for rattet.

— Goddag, Lillefar.

— Dav, Komjaga. Er du beredt?

— Jeg er altid beredt, Lillefar, men nogle af brødrene har i den grad blameret sig. De formåede ikke at få adelsmanden anklaget for oprør.

— Det er heller ikke nødvendigt længere ... Lillefar gaber, så man kan se hans sunde, stærke tænder.

— Vi kan sagtens få ham uden nogen oprørsanklage. Han står *blottet*. Men husk: Gå ikke for hårdt til familien. Er det forstået?

— Ja, nikker jeg, lukker ned for Lillefar og kobler Posokha ind igen. Hørte du det?

— Ja! griner han lettet. Herren være lovet ...

— Herren har ikke noget med det at gøre. Du kan takke Herskeren.

- Ord og gerning!
- Og kom ikke for sent, din strejfer.
- Jeg er her allerede.

Jeg svinger ud på Uspenskijhovedvej 1. Her er skoven endnu højere end hjemme, det er århundredegamle graner. De har set mangt og meget i deres tid. De husker, husker Den Røde Urotid, husker Den Hvide Urotid, husker Den Grå Urotid, husker også Ruslands Genfødsel. Og de husker Forklarelsen. Selv bliver vi til jord og flyver væk til andre verdner, men de ærværdige Moskvagræner bliver stående her og duver med deres majestætiske grene ...

Jaså, det er altså sådan landet ligger for de adelige nu! Det er ikke længere nødvendigt med oprørsanklager. I sidste uge var det Prozorovskij-familien, og nu disse her ... Herskeren tager hårdt fat mod de adelige. Og det gør han ret i. Når hovedet er borte, har man ikke ondt i håret. Har man sagt A, må man også sige B. Når først man har løftet øksen, må man også hugge til!

Foran mig får jeg øje på to af brødrene i deres røde Mercere. Jeg indhenter dem og sænker farten. Vi kører i kortege. Drejer fra. Kører yderligere et stykke og når så frem til adelsmanden Ivan Ivanovitj Kunitsyns herregård. Uden for porten holder der otte af vores biler. Posokha er her, Khrul, Sivolaj, Pogoda, Okhlop, Zjabel, Nagul og Kreplo. Det er *kernegruppen*, Lillefar har sendt ud. Og det har du gjort ret i, Lillefar. Kunitsyn er en hård nød. Der skal erfarne folk til at knække ham.

Jeg parkerer, stiger ud af bilen, åbner bagagerummet og tager min egekæp frem. Jeg går hen til de andre. De afventer deres befalinger. Lillefar er her ikke, så det er mig, der har kommandoen. Vi hilser på tjenstlig mánér. Jeg kaster et blik på palisaden: I granskoven hele vejen rundt er der placeret skytter fra Det Hemmelige Kancelli til vores undsætning. På Herskerens befaling er herregården allerede i nat blevet omringet. Så den

skadelige mus ikke skulle smutte af fælden, så den lum-ske myg ikke skulle flyve væk.

Men adelsmandens port er af de mere solide. Pojarok ringer på og gentager:

— Ivan Ivanytj, luk porten op. Luk hellere op i minde-lighed!

— I kommer ikke ind uden Dumasekretærer, I mordere! lyder det fra højttaleren.

— Det bliver værst for Dem selv, Ivan Ivanytj!

— Det kan ikke blive værre, din hund!

Det er så sandt, som det er sagt. Kun i Det Hem-melige Kancelli kan det blive værre. Men der behøver Ivan Ivanovitj ikke komme hen. Denne her klarer vi selv. Brødrene er klar. Nu skal det være!

Jeg går frem til porten. Opritjnikkerne står afven-tende. Jeg slår det første slag på porten med min kæp:

— Ve dette hus!

Jeg slår anden gang:

— Ve dette hus!

Jeg slår tredje gang:

— Ve dette hus!

Nu kommer der liv i opritjnikkerne:

— Ord og gerning! Hep!

— Hep! Ord og gerning!

— Ord og gerning!

— Hep! Hep! Hep!

Jeg klapper Pojarok på skulderen.

— Fuldfør!

Pojarok og Sivolaj går hurtigt i gang med at fæstne en sprængladning på porten. Alle går væk derfra og holder hænderne for ørene. Så kommer eksplosionen, og egeporten forvandles til flyvende træspåner. Med hævede kæppe strømmer vi ind gennem åbningen. In-denfor står adelsmandens livvagter med deres køller. Det er forbudt at forsvare sig med ildvåben, i så fald bliver man mejet ned af de omkringliggende skytters strålevåben med deres kolde ild. Men hvis det skulle

lykkes nogen blandt tyendet at forsvare sig mod et *fremstød* med kølle i hånd, så falder han ifølge Dumaloven ikke i unåde.

Vi kæmper os ind. Det er en flot herregård, Ivan Ivanovitj har, gårdspladsen er enorm. Der er god plads til at slås. Vi bliver mødt af en tætstående gruppe af livvagter og tyende med køller. De har også tre lænkehunde, som slider for at komme løs og kaste sig over os. Sådant en hob er det ikke let at kæmpe mod. Vi må forsøge at tale os frem til noget, at fuldføre vores statsanliggende med list. Jeg hæver hånden:

— Hør her! Jeres husbond kommer alligevel ikke ud af dette med livet i behold!

— Det ved vi! råber livvagterne. Men vi er alligevel nødt til at forsvare os mod jer!

— Vent! Lad os udvælge to mænd til tvekamp! Hvis jeres vinder, kan I uden videre gå herfra med jeres ejendele. Hvis vores vinder, tilfalder jeres ejendele os!

Livvagterne tøver. Så siger Sivolaj til dem:

— Sig hellere ja, mens vi er i godt humør! Vi smider jer alligevel ud herfra, så snart forstærkningerne når frem! Ingen kan holde stand mod opritjnikkerne!

De har rådslået med hinanden og råber nu:

— Godt så! Hvad skal vi kæmpe med?

— Med næverne! svarer jeg.

Deres tvekæmper træder frem: et muskelbundet af en stald dreng med et hoved så stort som et græskar. Han slænger fåreskindspelsen af sig, ruller ærmerne op, tørrer sig om mulen. Men vi er klar: Pogoda kaster sin sorte kaftan i armene på Sivolaj, ryster den mårpelskantede hue af sig, slænger brokadejakken, spiller kækt med de kraftige overarmsmuskler, som er omviklet med rødt silkestof, blinker til mig og træder et skridt frem. Når det gælder nævekamp er selv Maslo bare en dreng ved siden af Pogoda. Pogoda er ikke specielt høj, men bred over skuldrene, knoglestærk, god til at sætte slag ind og til at undvige. Det er temmelig svært at ramme

hans flade snude. At blive ramt af ham – lige i *flæsket* – er til gengæld den nemmeste sag i verden.

Med sammenknebne øjne ser Pogoda stridslystent på sin modstander, svinger med silkebæltet:

– Nå, din bondeknold, er du klar til at få bank?

– Sælg ikke skindet, før bjørnen er skudt, opritjnik!

Pogoda og stalddrengen cirkler rundt om hinanden, måler hinanden med øjnene. De er klædt forskelligt, har forskellige stillinger, tjener forskellige herrer, men hvis man kigger efter, kan man se, at de er af samme russiske surdej. De er beslutsomme, som russere nu engang er det.

Vi stiller os rundt om dem, side om side med tyendet. Det er sådan, det normalt foregår ved nævekamp. Her er alle lige, både bonde og adelsmand, opritjnik og kancellist. Næven er sin egen herre.

Pogoda slår en latter op, blinker til stalddrengen, spiller med overarmsmusklerne. Bondeknøsen kan ikke beherske sig og kaster sig frem med den knyttede kæmpenæve forrest. Pogoda dukker sig og giver drengen et kort stød i mellemgulvet. Han gisper, men klarer den. Pogoda danser igen rundt om ham, vrider armene som en skamløs tøs, bøjer i knæene og blinker, viser sin rosenrøde tunge. Stalddrengen bryder sig ikke om den slags danse, han grynter og lægger igen an til slag. Men Pogoda kommer ham i forkøbet, en lige venstre til kæben, en højre i ribbenene – smak! smak! Det var så det knasede i de ribben. Og igen undveg han kæmpenæven. Stalddrengen brøler som en bjørn, svinger med labberne så han taber sine vanter. Men det hjælper ingenting: Igen får han en i mellemgulvet og en på snotten oveni – smak! Knøsen svajer, som en bjørn der har glemt at gå i hi. Nu har han låst hænderne sammen og kløver brølende den frostklare luft. Men det hjælper ham ikke: smak! smak! smak! Pogoda er hurtig på næverne: Stalddrengens mule er allerede helt smurt ind i blod, et øje er forslået, næsen læk-

ker en rød suppe. Purpurrøde dråber flyver, glimter som rubiner i vintersolen, falder på den nedtrampede sne.

Tyendet har mistet gejsten. Vi opritjnikker blinker til hinanden. Stalddrengen vakler, snøfter i den forslåede næse, spytter en bænkevælling af blod og tandstumper. Endnu et slag, og et til. Knøsen tager nogle skridt bagud, vifter afværgende med hænderne, som en bamse efter bierne. Men Pogoda giver ham ingen fred: endnu et slag! og endnu et! Opritjnikken rammer præcist og hårdt. Brødrene pifter og hujer. Et sidste slag, en proper næve. Drengen falder, så lang han er. Pogoda placerer sin smarte støvle på hans bryst, trækker kniven ud af sin skede og hugger til, lige i mulen på ham — ritsj! Sådan. Lad det være dem en lærestreg. Det er nødvendigt *nu om dage*.

Lad blodet flyde — så går det som smurt.

Tyendet står med udslukte blikke. Bondeknolden har taget sig til sin flængede mule, blodet strømmer ud mellem hans fingre.

Pogoda sætter kniven tilbage i skeden, spytter på den faldne, blinker til tyendet:

— Føj! Han er jo helt blodig!

Det er *kendte* ord. Sådan siger vi opritjnikker altid. Sådan *er det bare blevet*.

Nu er det på tide at få afsluttet. Jeg løfter min kæp: — Ned på knæ, I bondeknolde!

I sådanne øjeblikke er alt meget tydeligt. Man ser russeren, nøjagtig som han er! Ansigterne, det forvildede tyendes ansigter. Simple russiske ansigter. Jeg elsker at betragte dem i sådanne øjeblikke, i *sandhedens øjeblikke*. Lige nu er de et spejl. Som afspejler os. Og den dejlige vintersol.

Gud være lovet, at dette spejl ikke er blevet mat, at tiden ikke har formørket det.

Tyendet falder på knæ.

Brødrene er afslappede nu, de bevæger sig. Så kom-

mer der et opkald fra Lillefar, som følger med fra sit palads i Moskva:

— Flot klaret!

— I Ruslands tjeneste, Lillefar! Hvad gør vi med huset?

— Riv det ned.

Skal det rives ned? Det er noget nyt ... Normalt indtager vi en *undertvunget* herregård til en af brødrene. Og lader tyendet blive for at tjene den nye herre. Som på min herregård. Vi ser på hinanden. Lillefar viser tænderne i et bredt smil:

— Hvad venter I på? Befalingen lyder: rent hus!

— Skal ske, Lillefar!

Aha. Rent hus. Det betyder *den røde hane*. Det er længe siden sidst. Men en befaling er en befaling. Den står ikke til diskussion. Jeg udsteder en kommando til tyendet:

— En sæk ragelse til hver! I har to minutter!

De har allerede forstået, at det er ude med huset. Nu farer de alle af sted til deres barakker for at samle sig nogle ejendele, og hvad de ellers måtte falde over. Imens betragter vi opritjnikker huset: gitterværk, jernbeslåede døre, rødstensmure. Alt er meget solidt. Murværket er jævnt og flot. Forhængene er trukket for vinduerne, men ikke helt: Hurtige øjne kigger ud gennem en sprække. Derinde bag gitterværket hersker en hjemlig varme, en afskedsvarme med tilbageholdt åndedræt og rystende af dødelig angst. Åh, hvor lifligt er det ikke at trænge ind i den hygge, at få lov at fiske denne afskedsrysten ud i det åbne!

Tyendet har hver især fyldt deres sække med ragelse. De traver ydmygt af sted, ligner betlende vagabonder. Vi lader dem passere, hen til porten. Der, i portåbningen, står nu skytterne med deres strålevåben og holder vagt. Tyendet forlader herregården, ser sig tilbage. Ja, se jer endelig tilbage, I bondeknolde, vi er ligeglade. Nu er vores tid kommet. Vi omringer huset, slår med vores køller på gitterværk og mure: